

թերերը եւ կտորները՝ ներկելու համար: Նա ինքը չունի սեփական թերեր կամ կտորներ: Իւր աշխատութեան համար ներկարարը վարձ է ստանում, նայելով թերի կշռին, եւ կտորի լայնութեան եւ երկարութեան»⁽²⁵⁾: Դարձեալ շատ անգամ, «մինչեւ իսկ առաջ գնացած գիւղերում ընտանիքը ձեռք չէ վերցնում բրդեղէն, բամբակեղէն եւ սրանց նման առարկաներ արտադրելուց: Միայն թէ յիշեալ գիւղերում աշխատութեան մի մասը յանձնում է վարպետներին, օրինակ՝ ներկելը: Ներկարարը գալիս է ընտանիքի մօտ, բերելով քաղաքում գնած կամ սեփական պատրաստած ներկը: Նա գործում է պատուէր տուողի բակում կամ խրճիթում եւ պայմանաւորուած վարձը ստանում»⁽²⁶⁾: Ուրեմն տեղէ տեղ չըջող մանրավաճառներու նման կային նաեւ ներկարարներ: Դարձեալ գիւղացին շատ անգամ ինքն իսկ իր ներկարարն էր: «Ներկելու գործն էլ կատարում է ինքը — դեղջկուճին, առանց մասնաւոր գործիքի»⁽²⁷⁾: Օրինակ, Շատախի մէջ ուր «Բուրգը եւ կեածը ներկում են թէ՛ տղամարդիկ եւ թէ՛ կանայք գլուզ կոչուած կարասի մէջ, որ 1/2 մետր խորութիւն եւ մօտ 20 սանտիմետր տրամագիծ է ունենում եւ թաղում է թոնիրի կողքին այնպէս որ վերջինին տաքութիւնը թափանցի սրան: Ոմանք՝ չեն թաղում այս կարասը, այլ ներկելիս դնում են մարմանդ թոնիրի վրայ: Ոմանք էլ այս կարասի փոխարէն գործ են անում պղնձէ կաթնայ»⁽²⁸⁾:

Տեղեկութիւն ունինք նաեւ Ղարաբաղի մէջ գորգի բուրդ ներկելու մասին: «Թելը ներկելու համար նախ վեստերի ծայրերը բաց են անում ծալապատիկ նստած աջ ու ձախ ծնկների վրայ, այդ բացածը աւելում է վեզիր»:

«Թելը ներկելուց առաջ մաքուր կրաջուր են պատրաստում, վեզիրները մէջը թրջում, որ պրկանան եւ թէ՛ լաւ գոյն առնեն: Ներկը պատրաստում են տեղական ծաղիկներից եւ բոյսերից եւ թէ՛ չուկայում գնած այս ու այն պատրաստի նիւթից: Ներկը որոշ քանակութեամբ ջրի հետ խառն մեծ կաթսաների մէջ եփ են տալիս, վեզիրները մէջը ձգելով, մի քանի րոպէ պահելով հանում եւ կախելով փայտերի կամ պարանի վրայ չորացնում»:

«Չորանալուց յետոյ վեզիրների թելի մի ծայրը բանալով սկսում են կծկել, գնդակներ շինել: Այդ կծիկները գործադրելուց առաջ, եթէ ուզում են միահաւասար հաստութեամբ թել ունենալ աւելորդ մագերը չմնան կպած, քրքեչով (քերթիչ) քրթում են, այն է թելը ոտի երկու մատների միջից անցնելով եւ ձախ ձեռքի երկու մատներով բռնելով, իսկ աջ ձեռքում բռնած պողպատէ ճաղը այդ թելի կտրուր

(25) Հայ Ժողովուրդի արհեստագործութիւնը: - Ս. Թաւայան: Ազգ. Հանդ. 1898, էջ 48:

(26) Անդ, էջ 41:

(27) Անդ, էջ 24:

(28) Անդ, 1913, էջ 194, թիւ 2: